

There are no translations available.

Ľudia v technickej civilizácii sú v rozpore s prírodnými zákonmi – dieťa rozkazuje starcovi, hlupák usmerňuje mudrca, hŕstka vyvolených si hovie v nadbytku, kým zástup vyhladovaných bedárov nemá ani to najnutnejšie.

Jean–Jacques Rousseau,

O pôvode a príčinách nerovnosti medzi ľuďmi,

18. storočie

Nasledujúce riadky reagujú na tieto dva filmy:

[Zeitgeist](#)

[Zeitgeist Addendum](#)

[Zeitgeist Moving Forward](#)

- preto je ďalšie čítanie vhodné a možno aj zrozumiteľnejšie až po zhliadnutí hore uvedených

filmov. Všetci v Bapašabe sme presvedčení, že sa to oplatí. Ak ste už tieto dva filmy videli – nech sa páči – môžeme vstúpiť do budúcnosti:

Myšlienkový experiment

Na úvod dva príklady z histórie. Začiatkom 20 storočia si Albert Einstein položil nezmyselnú otázku: „Čo by som videl, keby som sa pohyboval rýchlosťou svetla?“ Jednoznačne nezmyselná otázka, keď si uvedomíme, že rýchlosť svetla je 300 000 km za sekundu. Ale riešenie tohto problému viedlo k vytvoreniu špeciálnej teórie relativity.

Druhý príklad sa tiež týka Einsteina. Nespokojnosť s opisom sveta ho prinútila si položiť ďalšiu otázku: „Čo by sa stalo, keby som odstránil Slnko – nechal ho zmiznúť, a to okamžite?“ Na prvý pohľad nezmysel. Aj na druhý. Avšak táto otázka implikovala nasledovný problém. Keďže rýchlosť šírenia informácie vo vesmíre, t.j. rýchlosť svetla, je 300 000 km/s, mali by sme sa dozvedieť až cca o 8 minút, že Slnko nie je. Ale podľa Newtonovej gravitačnej teórie by sa planéty bez Slnka rozfrkli do vesmíru okamžite. Čiže my by sme okamžite vedeli, že sa niečo deje, hoci Slnko by sme ešte 8 minút videli na oblohe. Jednoducho - OKAMŽITE je rýchlejšie ako 300 000 km/s. Ako to teda vlastne je? Je rýchlosť svetla hraničná rýchlosť šírenia informácie vo vesmíre? A vznikla všeobecná teória relativity.

Hoci si to obyčajný smrteľník neuvedomuje, s dôsledkami týchto teórií sa stretávame deň čo deň. Sme v družicovom veku. Pomocou družíc dostávame globálne informácie o svete. Keby sme nebrali relativitu do úvahy, tak napr. GPS by sa rozsynchronizoval – znefunkčnil v priebehu krátkej doby.

Vieme o čiernych dierach. Vieme, že vesmír funguje úplne ináč ako za čias Newtona, stále nevieme ako, ale postúpili sme o krok vpred. Vieme napr. koľko času má pred sebou Zem, kým ju definitívne spáli Slnko, atď. A na počiatku tohto všetkého boli na prvý (možno aj na druhý) pohľad úplne nezmyselné otázky nazývané myšlienkovým experimentom.

Keďže sociálne a ekonomické vedy sa nazývajú vedami, svojimi štatistickými výskumami sa snažia zistiť čosi ako „teplotu“ spoločnosti, „teplo“ teda objemy energií v spoločnosti a aj mnohé ďalšie údaje, aby sa dal predpokladať budúci stav experimentu. Čiže je tu jasná snaha zaviesť čo najexaktnejšie postupy známe z prírodných vied a za pomoci silného matematického modelovania okiadať vešteckú guľu. Presnosť týchto meraní a predikcií ani veľmi netreba komentovať, obyvatelia každého štátu s nimi majú neopakovateľne zábavné skúsenosti vo voľbách, prípadne pri predpovediach ekonomického rastu na budúci rok.

Toto je len ukážka, že vytvorenie korelácie medzi fyzikou a sociálnymi a ekonomickými vedami je realitou. A táto realita nám hovorí, že myšlienkový experiment je prípustný aj v tomto odvetví ľudského myslenia. A tak si úplne regulárne kladiem otázku, ktorá je na prvý (a s veľkou pravdepodobnosťou aj na druhý) pohľad úplne nezmyselná: „Čo keby sme sa zahrli na Einsteina, a namiesto Slnka by sme nechali zmiznúť peniaze?“

Potreba evolučnej zmeny

Predstavme si jednoduchý kybernetický pokus. Ide o známy pokus s robotíkmi - hlupáčikmi. Títo robotíkovia vedia urobiť len niekoľko úkonov. Zdvihnúť bremeno, premiestniť bremeno jedným dopredu zadefinovaným smerom - a keď robotík narazí na prekážku, či už na mantinel alebo na druhého robotíka, pustí bremeno a zmení smer pohybu, keď narazí na bremeno, zdvihne ho a nesie ho zadefinovaným smerom, až kým na niečo nenarazí, tam ho pustí, zmení smer, hľadá ďalšie bremeno - a tak dokola. Pre predstavu ukážka začiatku experimentu (červené štvorčeky sú bremená a čierne hviezdičky sú robotíkovia - hlupáčikovia):

Koniec kapitalizmu. Deň po.

Written by Rastislav Doboš

Friday, 27 August 2010 23:00 - Last Updated Tuesday, 19 April 2011 19:20

